

El llenguatge infermer, un repte per a la infermeria del segle XXI

Rosa Rifà, Isabel Pérez Pérez

Societat Catalano-Balear d'Infermeria. Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears. Barcelona.

Escola Universitària d'Infermeria, Fisioteràpia i Nutrició Blanquerna. Universitat Ramon Llull. Barcelona.

Introducció

Aquest article té el propòsit de fer una reflexió al voltant de la importància dels llenguatges estandaritzats en infermeria.

Actualment, amb un entorn canviant i una creixent necessitat de donar resposta a les necessitats de salut de la població, la professió infermera ha d'assumir cada vegada més reptes i compromisos amb la societat que cuida, que possibiliten la presa de decisions estratègiques en temes de política de salut. Malgrat això, el treball que efectuen les infermeres no sempre és visible perquè en la majoria d'ocasions aquest només queda reflectit en la persona que ha rebut la cura.

Els serveis sanitaris actualment s'orienten a la introducció d'una filosofia que propiciï una major satisfacció dels pacients i dels professionals i una adequada rendibilitat dels recursos.

Cuidar és l'element paradigmàtic essencial que defineix la professió d'infermeria. La gestió de les cures infermeres implica la construcció permanent d'una cultura i un llenguatge infermer unificat que expressi amb claredat i evidènciï l'aportació infermera. Definir l'aportació específica de les infermeres a l'equip interdisciplinari implica l'adopció d'instruments de valoració i d'avaluació flexibles i, sobretot, potenciar en la professió la utilització de llenguatges estandaritzats i comuns per a la nostra disciplina.

Implementació en el present, una oportunitat per al futur...

Els llenguatges estandaritzats en infermeria són un dels eixos que permeten donar visibilitat i estructura als

nous desenvolupaments professionals, davant els riscos de difuminació que un moment com l'actual possibilita.

En els darrers anys s'ha iniciat un procés de canvi en la pràctica infermera amb la introducció de programes informàtics que faciliten i donen suport a la realització de les cures. Fins aquest moment, els intents de realitzar plans de cures que responguessin als models assistencials àmpliament acceptats portaven a una constant frustració. Les dificultats per registrar en les històries clíniques la valoració, els diagnòstics infermers i els plans de cures de forma manual era inviable ja que les nombroses tasques infermeres que s'efectuen a diari per l'execució dels models ho feien impossible. Els sistemes informàtics han possibilitat i facilitat el desplegament de totes les potencialitats que tenen els models d'infermeria centrats en els plans de cures.

La terminologia infermera és clau per treballar amb el procés d'atenció d'infermeria i per al desenvolupament dels sistemes d'informació infermera perquè ofereix l'oportunitat d'explorar les bases de dades i agilitza la comunicació, revertint en la millora de l'atenció als pacients. L'ús de la metodologia i d'un llenguatge comú suposa un avenç en el desenvolupament professional¹.

L'estandardització i la creació de *software* clínic especialitzat en cures infermeres obren una nova porta a la possibilitat de produir informació sobre aquestes. Aquesta informació acumulada, producte de cada història clínica, emmagatzemada en cada consulta que fa el pacient a la infermera, és una eina potent per a la gestió de les cures a un nivell macro, per a prendre decisions sobre grups de risc i proposar polítiques d'intervenció en grups diana amb diagnòstics d'infermeria prevalents o especialment importants. La planificació de la política sanitària respecte les cures dependrà en el futur d'aquests sistemes².

La disciplina infermera ha anat creixent i evolucionant paral·lelament als diferents moments històrics i s'ha anat adaptant als esdeveniments socials que s'han succeït al llarg del temps. Desenvolupar un llenguatge estandaritzat per reflectir la complexitat i diversitat de la pràctica infermera és una tasca de gran magnitud i, ara sí, podem afirmar que ja és una realitat en el nostre entorn assisten-

Correspondència: Rosa Rifà i Ros
EUIFN Blanquerna
C/ Padilla, 326-332
08025 Barcelona
Tel. 93 253 30 73
Fax 93 253 30 86
Adreça electrònica: rosarr@blanquerna.url.edu

cial. En aquest sentit, Garcia Pérez¹ afirma que, progressivament, la infermeria va avançant en l'àmbit de la normalització del llenguatge que utilitza en l'esdevenir de la seva pràctica professional i es va actualitzant d'acord amb les experiències de les persones a qui cuida.

Llenguatges estandarditzats en infermeria

Els llenguatges professionals i els sistemes de classificació aporten evidència i ajuden a definir la professió infermera i el seu punt de vista, ja que permeten descriure les cures infermeres, comparar dades per a la investigació, quantificar i assignar recursos i elaborar polítiques de salut adequades a les demandes socials del moment. Sense un llenguatge, l'aportació infermera es fa invisible en el sistema sanitari i els seus valors i importància no són reconeguts ni valorats³. L'ús de taxonomies contribueix a homogeneïtzar el llenguatge i la disciplina de les cures i redueix la variabilitat en la pràctica assistencial, determina el nivell adequat de resultats esperats i estableix línies d'actuació per la continuïtat assistencial. Per tant, cal usar els llenguatges per promoure el desenvolupament del coneixement professional i per garantir la qualitat assistencial. El seu interès se centra no només en el fet que s'evidencia l'efectivitat del que fem, sinó també en què ens permeten el control de la variabilitat entre els professionals¹.

Quan parlem de llenguatge comú en la disciplina infermera cal abordar els diagnòstics d'infermeria, els resultats que volem assolir i les intervencions que es proposen per assolir-los.

Pel que fa als diagnòstics, la taxonomia diagnòstica de la NANDA Internacional és un sistema de nomenclatura i d'ordenació dels diagnòstics d'infermeria. Entenem per diagnòstic d'infermeria el judici clínic sobre la resposta d'un individu, família o comunitat a processos vitals/problemes de salut reals o potencials que proporciona la base de la cura que ajudarà el pacient en l'assoliment dels resultats, dels quals la infermera és la professional responsable⁴.

La classificació de diagnòstics infermers NANDA permet descriure les respostes humanes de les persones a les diferents situacions de salut. És la taxonomia més difosa en l'actualitat, de tal manera que la comunitat científica de la disciplina infermera sembla que ha arribat a un acord tàcit per adoptar-la.

Des de la perspectiva de la gestió de cures, els diagnòstics d'infermeria poden ajudar a clarificar el producte i la cartera de serveis infermers, de manera que es puguin valorar i demostrar amb més precisió la seva qualitat i la relació cost-efectivitat.

La classificació de les intervencions d'infermeria (NIC) és una classificació estandarditzada global de les intervencions que les infermeres duen a terme en funció del diagnòstic efectuat i de la resposta esperada. La inves-

tigació per al desenvolupament de la NIC va començar l'any 1987 a la Universitat d'Iowa, als Estats Units, i el 1995 va quedar elaborada la taxonomia. Aquesta descriu el que fa la infermera perquè el pacient assoleixi els resultats esperats establint l'ordre i la disposició de les activitats d'infermeria en grups, d'acord amb les seves relacions i l'assignació de denominacions d'intervencions en aquests grups³.

La NIC inclou totes les intervencions de la disciplina infermera; contempla tot l'àmbit competencial de la professió: intervencions psicosocials, preventives, individuals, familiars, comunitàries, directes i indirectes. També inclou intervencions dirigides a l'entorn del pacient i a la col·laboració amb altres disciplines. Una intervenció codificada suposa un avantatge per a la documentació clínica, facilita la investigació i quantificació dels serveis prestats així com l'avaluació de la competència professional. Les intervencions infermeres permeten identificar l'activitat professional i investigar la seva repercussió en els resultats de salut.

La classificació dels resultats del pacient (NOC) ens ofereix la possibilitat de mesurar els efectes que les intervencions d'infermeria tenen sobre aquests resultats. La investigació per a l'elaboració de la taxonomia s'inicià el 1992, al CNC (*Center for Nursing Classification*) de la Universitat d'Iowa i actualment està en la fase de reajustament i ús clínic.

Un resultat és un estat individual, familiar o comunitari que es pot mesurar, o un comportament o percepció que es mesura durant un període de temps continuat i que és una resposta a les intervencions d'infermeria⁵.

Un repte per a la formació dels futurs professionals

La formació de les infermeres en el segle XXI planteja la necessitat de preparar professionals competents per poder donar resposta a les demandes de salut i afrontar els nous reptes en el sistema sanitari. El coneixement sobre el llenguatge infermer no es pot posposar a la formació de postgrau o a l'adquisició d'experiència professional, sinó que cal contemplar-lo en els plans d'estudis del grau d'infermeria, marcant uns objectius i unes competències que permetin que l'estudiant aprengui els continguts i desenvolupi les habilitats necessàries per la gestió dels programes informàtics però, sobretot, que potencii la seva capacitat per a la presa de decisions clíniques a partir de les interrelacions entre les taxonomies infermeres. Per assolir aquest objectiu, es fa evident la necessitat de dissenyar l'aprenentatge des de la lògica del pensament crític i dels sabers complexos indispensables pel desenvolupament de la disciplina infermera en el segle XXI.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Garcia Pérez E. La gestión de casos en la Clasificación de Intervenciones de Enfermería. Ventajas de su inclusión en los sistemas de información enfermera. *Metas de Enfermería*. 2009;12(4):50-4.
2. Evidentia. NANDA-NIC-NOC. De la perplejidad a la generación de conocimiento. Conclusiones de la reunión. *Evidentia 2007 gener-febren*; 4(13). Disponible a:
<http://www.index-f.com/evidentia/n13/305-2articulo.php>.
[ISSN: 1697-638X]. Accés el 17 de maig de 2009.
3. MC Closkey. Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC). 4ª ed. Madrid: Elsevier; 2005.
4. NANDA-I. Diagnósticos enfermeros: Definiciones y clasificación 2007-2008. Madrid: Elsevier; 2008.
5. Johnson M. Clasificación de los resultados de enfermería (NOC). 3ª ed. Madrid: Elsevier España, S. A.; 2005.